

Обществена консултация за координацията на системите за социална сигурност в ЕС: вашите права, когато се местите в Европа

Резултатите от тази консултация ще бъдат използвани в процеса на подготовка за евентуално преразглеждане на правилата на ЕС за координация на социалната сигурност. Тази инициатива е част от пакета за трудова мобилност, както е обявено в работната програма на Комисията за 2015 г. (http://ec.europa.eu/priorities/work-programme/index_en.htm).

СПОДЕЛЕТЕ МНЕНИЕТО СИ

Тази обществена консултация на Европейската комисия е отворена за всички частни лица и организации.

ЗА КАКВО СТАВА ВЪПРОС?

Като гражданин на ЕС имате право да работите в която и да е страна от ЕС, както и да пребивавате там с тази цел¹.

В рамките на така наречената „координация на системите за социална сигурност на ЕС“ съществуват правила за защита на правата на хората, които се местят в друга страна от ЕС², за да се гарантира, че те не губят социалната си осигуровка. Ако се преместите да работите или живеете в друга страна от ЕС, най-вероятно ще бъдете осигурен по друга социалноосигурителна система. Всяка система за социална сигурност е различна например по отношение на предоставяните обезщетения, условията за допустимост, начина за изчисляване на обезщетенията и размера на вноските. Законодателството на ЕС, по-специално Регламент (ЕО) № 883/2004, установява общи правила и принципи, насочени към координиране на социалноосигурителните права, придобити в различни държави. Правилата гарантират например, че във всеки един момент сте осигурен само в една държава, че вашите периоди на осигуряване могат да се сумират с осигурителни периоди от друга държава и че вашите обезщетения могат да се изплащат в друга държава от ЕС.

Първите правила на ЕС за координация на социалната сигурност бяха приети през 1958 г. Оттогава насам те са многократно актуализирани и обхватът им е разширен, така че да включва повече обезщетения за социална сигурност и повече групи мобилни лица, включително членове на семействата на работещи и неактивни лица.

Комисията обмисля по-нататъшна актуализация, за да се гарантира, че правилата за координация на социалната сигурност отговарят на социалните, икономическите и политическите обстоятелства в страните от ЕС. Особено внимание се обръща на два вида обезщетения – семейните обезщетения и обезщетенията за безработица. Освен това Комисията се интересува от вашето мнение за правилата за командироване на заети и самостоятелно заети лица, които са част от правилата за координация на социалната сигурност.

ЗА КОИ ПРАВИЛА ПО-ТОЧНО СТАВА ДУМА?

Семейни обезщетения

Семейни обезщетения са всички обезщетения в натура или парични обезщетения, предназначени за покриване на семейни разходи съгласно законодателството в областта на социалното осигуряване на

¹ Понятието „страна от ЕС“ обхваща Австрия, Белгия, България, Хърватия, Кипър, Чешката република, Дания, Естония, Финландия, Франция, Германия, Гърция, Унгария, Ирландия, Италия, Латвия, Литва, Люксембург, Малта, Нидерландия, Полша, Португалия, Румъния, Словакия, Словения, Испания, Швеция и Обединеното кралство. Правилата се отнасят и за Исландия, Лихтенщайн, Норвегия и Швейцария и за техните граждани.

² Правилата за координация на социалната сигурност се прилагат за всички страни от ЕС плюс Исландия, Лихтенщайн, Норвегия и Швейцария.

дадена държава членка. Понятието за семейни обезщетения е широко. Семейните обезщетения включват обезщетения за отглеждане на дете или родителски обезщетения, които да позволят на родителите да се посветят на отглеждането на малко дете и да могат да покрият други разходи, свързани с грижите и отглеждането на дете, или да смекчат финансовите последици от отказа от доходи от професионална дейност. Обезщетенията за грижи за дете, изплащани на работещи родители за полагане на грижи за техните деца, също са семейни обезщетения съгласно правилата за координация на социалната сигурност.

Семейните обезщетения в отделните страни са различни. Страната, която отговаря за изплащане на обезщетения, зависи от положението на семейството. Ако например някой от родителите работи в една държава, а семейството му живее в друга, той/тя обикновено има право на семейни обезщетения от страната, в която работи. По същество членовете на семейството се третират така сякаш живеят със съответния родител в страната на работа. Разпоредбите на регламента за координацията вземат надмощие над всякакви изисквания за пребиваване в националното законодателство относно семейните обезщетения.

Ако членовете на семейството не живеят в страната, в която е осигурен един от работещите родители, семейството може да има право на обезщетения в повече от една страна, например защото другият родител живее или работи в страната, в която живеят децата. Въпреки това семейството няма да получи обезщетения два пъти. Чрез „правилата за предимство“ се определя коя страна трябва да ги предоставя. Обяснение на правилата за предимство можете да намерите на следния адрес: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=863>.

Обезщетения за безработица

При разглеждането на **заявление за обезщетения за безработица** институциите трябва да вземат предвид периодите на осигуряване в други държави от ЕС, ако това е необходимо за предоставяне на правото на обезщетения. Такъв също е и случаят, когато дадено лице е работило за много кратък период в държавата на последната дейност.

Настоящите правила са следните. Ако работникът е останал без работа и не е придобил достатъчно осигурителни периоди, за да изпълни изискванията за минимален осигурителен период за обезщетения за безработица в страната, в която кандидатства за обезщетения за безработица, институцията на тази държава е задължена да вземе предвид периодите на осигуряване или (самостоятелна) заетост, придобити съгласно законодателството на която и да е друга страна от ЕС. Това добавяне на периоди се нарича „сумиране на периоди“.

Държавата, в която се подава заявлението, е длъжна да сумира периодите на осигуряване, заетост и самостоятелна заетост в друга страна членка с цел придобиване на право на обезщетения за безработица, само ако заинтересованото лице последно е придобило такива периоди в съответствие със законодателството на страната, в която се подава заявлението за обезщетения. Настоящите правила не определят продължителността на периода на осигуряване, необходим, за да бъде приложен принципът на сумиране.

Моля, имайте предвид, че принципът на сумиране на периоди може да се използва за установяване на правото на обезщетение, но не и за изчисляване на размера на обезщетенията след установяване на правото. Следователно този принцип не гарантира по-висок размер на обезщетението.

Командироване

Ако работодателят ви ви изпрати да работите в друга страна, вие оставате осигурен съгласно законодателството на вашата страна на произход, ако отговорят на условията, важащи за командировани работници. Това означава, че можете да работите в съответната страна за период от максимум 24 месеца за вашия работодател, базиран в изпращащата страна. Целта на това решение е да се избегнат чести промени на страната, в която сте осигурен, в случай на кратки периоди на работа в чужбина. Същите разпоредби важат за самостоятелно заети лица, които временно извършват същата или подобна професионална дейност в друга държава.

ИСКАМЕ ДА ЧУЕМ МНЕНИЕТО ВИ!

Вашият принос за оценката на настоящите правила е от първостепенно значение. Може би сте попадали в трансгранична ситуация, т.е. работили сте или сте живели в страна, различна от вашата страна на произход, или пък желаете да изразите становището си относно правилата, които се прилагат в такива случаи.

Можете да ни изпращате вашите мнения от 14 юли до 6 октомври 2015 г. Комисията ще подготви консолидирано и анонимно резюме на всички отговори на въпросника и ще го публикува онлайн.

КАК МОЖЕТЕ ДА УЧАСТВАТЕ?

Попълването на въпросника, достъпен на всички официални езици на ЕС, ще ви отнеме около 20 минути.

ПОВЕЧЕ ИНФОРМАЦИЯ ЗА ПРАВИЛАТА НА ЕС ОТНОСНО СЕМЕЙНИТЕ ОБЕЗЩЕТЕНИЯ

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=863&langId=en>

ПОВЕЧЕ ИНФОРМАЦИЯ ЗА ПРАВИЛАТА НА ЕС ОТНОСНО ОБЕЗЩЕТЕНИЯТА ЗА БЕЗРАБОТИЦА

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=862>

Имате въпроси за тази консултация?

Изпратете ни електронно писмо на адрес

EMPL-CONSULTATION-SOCIAL-SECURITY@EC.EUROPA.EU

Отказ от отговорност

Моля, имайте предвид, че документът за тази консултация ангажира само отделите на Комисията, участващи в неговото изготвяне, и че текстът е предназначен да служи като основа за дискусии, без да оказва влияние върху окончателната форма на решението, което ще бъде взето от Комисията.

Моля, прочетете **декларацията за поверителност**, за да научите как ще бъдат обработвани вашите коментари и лични данни.

Благодарим ви за участието в тази обществена консултация и ви молим да съобщите за нея и на други хора!

Да започваме...